Η ΜΕΓΑΛΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΣΥΝΤΡΙΒΕΙ ΤΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΑΣ ΕΙΣ Η. Π. Α.

ΕΝΑ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΝ "ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ,,

ΟΥΑΣΙΓΚΤΩΝ. (,Ιδ. ὑπ.). Ἀπό πέντε μηνῶν περίπου αἱ οἰκονομικαὶ ἐπιχειρήσεις εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας διεξάγονται ὑπὸ καθεστὼς μιᾶς ἄνευ προηγουμένου φορολογικῆς ποινῆς. Μὲ τὴν ψηφισιν τῆς περικοπῆς τῶν φορολογιῶν τὸν παρελθόντα Φεβρουάριον, ἤρχισαν διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὴν ἱστορίαν νὰ ἐργάζωνται ὑπὸ ἔλλειμμα σκοπεῦον νὰ ἐπιτύχῃ τὴν πλήρη ἀπασχόλησιν τῶν ἐργαζομένων.

Ἔναντι τοῦ προβλεπομένου ἐλλείμματος τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐκ 5,5 δισεκατομμυρίων δολλαρίων, τὸ λογικὸν θὰ ἦτο νὰ αὐξηθῇ ἡ φορολογία πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ ἐπιτευχθῇ τὸ ἰσοζύγιον τοῦ προϋπολογισμοῦ. Ἀντί τούτου, ἡ κυβέρνησις Κέννεντυ — Τζόνσον ἐμείωσε τὰς φορολογίας, πρᾶγμα, πού κατ' ἀρχὰς τουλάχιστον, θὰ προσκαλέσῃ τὴν αὐξησιν τοῦ ἐλλείμματος.

Ἡ ἐνέργεια αὐτὴ ἐγένετο ἐπὶ τῇ νεοτεύκτου θεωρίας ὅτι μία μεγάλη αὐξησις τῆς καταναλώσεως καὶ ἡ αὐξησις τῶν ἐπενδύσεων κεφαλαίων ἦσαν ἀπαραίτητοι διὰ νὰ ὑπερνικήσουν τὴν χρονίαν ἀποτελμάτωσιν τῆς ἀμερικανικῆς οἰκονομίας ποὺ παρατηρεῖται κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν, μὲ συνέπειαν ἓν ὑψηλὸν ποσοστὸν ἀνεργίας καὶ τὴν μᾶλλον χαμηλὴν χρησιμοποίησιν τῆς βιομηχανικῆς δυναμικότητος.

Ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι αὐτὸ τὸ ἠθελημένον ἔλλειμμα ἀποτελεῖ νεωτερισμὸν πού ὑπερβαίνει οἱανδήποτε καινοτομίαν πού ἐφήρμοσε ποτὲ ἡ οἰκονομικὴ πολιτικὴ τοῦ Φραγκλίνου Ροῦσβελτ.

Μέχρι τῆς ἐποχῆς κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος προεκάλεσε τεράστια ἐλλείμματα, οἱ ὀπαδοὶ τοῦ «Νιοῦ Ντήλ» τοῦ Φραγκλίνου Ροῦσβελτ ἐπεστήριζον τὴν ἄποψιν ὅτι τὰ ἐλλείμματα δικαιολογοῦνται μόνον διὰ νὰ ἀντιδροῦν κατὰ τῶν οἰκονομικῶν κρίσεων καὶ νὰ ἰσοζυγοποιοῦν τὴν μείωσιν τοῦ κύκλου ἐργασιῶν. Ὅταν πάλιν ἔχωνται περίοδοι εὐημερίας καὶ τονώσεως τῶν ἐπιχειρήσεων, ἐπιβάλλεται ἡ δημιουργία περισσευμάτων διὰ νὰ περιορίζωνται αἱ ὑπερβολικαὶ ἐπεκτάσεις τῶν ἐπιχειρήσεων. Ἡ μείωσις, ὅμως, τῆς φορολογίας τὴν ὁποίαν ἐπραγματοποίησεν ἡ κυβέρνησις Κέννεντυ — Τζόνσον τὸ 1964 ἔγινεν εἰς περίοδον οἰκονομικῆς εὐημερίας. Ἀποτελεῖ συνεπῶς ἐντελῶς νέον πείραμα, ἔστω καὶ κρινόμενον μὲ τὴν θεωρίαν τοῦ «Νιοῦ Ντήλ».

Τὸ πείραμα αὐτὸ ἀντιτίθεται πρὸς τὰς ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν προβλημάτων πεποιθήσεις σημαντικῆς μερίδος τῆς ἀμερικανικῆς πολιτικῆς καὶ τῆς οἰκονομικῆς ἡγεσίας ἀμφοτέρων τῶν μεγάλων πολιτικῶν κομμάτων. Τὸ πείραμα ἤρχισε τὸν Φεβρουάριον, εὑρισκόμεθα δὲ ἤδη περὶ τὸ μέσον τοῦ ἔτους καὶ τὰ ἀποδεικνυόμενα διὰ τὴν ἀγορὰν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν χρήματα ἤρχισαν νὰ ἀσκοῦν τὴν ἐπίδρασίν των ἐπὶ τῆς οἰκονομίας. Οὕτω δυνάμεθα νὰ ἐκφέρωμεν ὡρισμένας κρίσεις ποὺ νὰ στηρίζωνται μόνον ἐπὶ τῆς θεωρίας ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν πραγμάτων.

Ἐκ τῶν πραγμάτων προκύπτει, ὅτι οἱ φόβοι τῆς ἀντιπολιτεύσεως δὲν ἔχουν μέχρι στιγμῆς πραγματοποιηθῆ, ἐνῷ ἀντιθέτως ἀρχίζουν νὰ ἐπαληθεύωνται ἐν μέρει αἱ ἐλπίδες τῶν ὑποστηρικτῶν τοῦ μέτρου. Εἶναι βεβαίως ἀκόμη πολὺ ἐνωρίς διὰ νὰ διατυπώσῃ κανεὶς θετικὰ συμπεράσματα, συνεπῶς καλόν εἶναι τόσον οἱ ἐπικριταὶ ὅσον καὶ οἱ ὑποστηρικταὶ τοῦ μέτρου, νὰ εἶναι ἐπιφυλακτικοί.

Μολαυταῦτα, δὲν ὑφίστανται ἀκόμη καμμία ἔνδειξις ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ πραγματοποιηθοῦν οἱ ἀρχικῶς ἐκφρασθέντες φόβοι. Καὶ μάλιστα ὑφίστανται ἐντυπωσιακαὶ ἐνδείξεις περὶ τοῦ ἀντιθέτου. Οὕτω, ἔναντι τῆς νέας φορολογικῆς νομοθεσίας, πολλοὶ εἶχον προφητεύσει ὅτι συνεπήγετο πληθωρισμόν, ἀστάθειαν τοῦ νομίσματος, καταρράκωσιν τῆς πίστεως, δυσπραγίαν εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις καὶ ἀνεργίαν.

Ἐν τούτοις, δὲν ἐπῆλθε καμμία αὔξησις τιμῶν. Ὁ τιμάριθμος χονδρικῆς πωλήσεως παρέμεινε σταθερὸς ἀπὸ τοῦ 1958, ἡ δὲ σταθερότης αὐτὴ τῶν τιμῶν δὲν ἔχει παρατηρηθῆ εἰς καμμίαν ἄλλην μεγάλην βιομηχανικὴν χώραν τοῦ κόσμου. Τοῦτο ἐπέτρεψε τὴν σημαντικὴν αὔξησιν τῶν ἐξαγωγῶν, πρᾶγμα πού συνετείνεν εἰς τὴν μείωσιν τοῦ τόσον ἐνοχλητικοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου. Ἄλλη εὐχάριστος συνέπεια τῆς οἰκονομικῆς ταύτης εὐφορίας εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι διὰ τῆς ἐπενδύσεως δολλαρίων εἰς τὸ ἐσωτερικόν, ἐπετεύχθη ἡ εἰσαγωγὴ ὑγιῶν συναλλαγμάτων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Δὲν ὑπάρχει μέχρι τῆς στιγμῆς καμμία ἔνδειξις πείθουσα ὅτι τὸ ἠθελημένον αὐτὸ ἔλλειμμα ὑπενόμευσε καθ' οἱονδήποτε τρόπον τὴν ἐμπιστοσύνην πρὸς τὰς ἐπιχειρήσεις. Ἐκ τῶν πλέον προσφάτων στοιχείων περὶ τῶν ἐπενδύσεων κεφαλαίων εἰς ἐπιχειρήσεις προκύπτει ὅτι ἐπῆλθε μία αὔξησις 12ο/ο εἰς τὰς ἀγορὰς κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν καὶ ἐγκαταστάσεων. Τὰ ἐκ τῶν ἐπιχειρήσεων κέρδη ηὐξήθησαν. Ὑφίσταται ἐξ ἄλλου μία ἀξιοσημείωτος, ἄν ὄχι μεγάλη, μείωσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀνέργων, πού δεικνύει ὅτι, ἐν μέρει τουλάχιστον, ἡ ἀνεργία εἶναι ἀποτέλεσμα τοῦ χαλαροῦ ρυθμοῦ τῶν ἐπιχειρήσεων.

Φυσικὰ τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι τὰ πάντα εἶναι ρόδινα. Ὑπάρχουν πολλὰ δισεπίλυτα προβλήματα—ὅπωστὸ τῆς ἀνεχείας— πού εἶναι δυσκολώτερα ἀπὸ ἐκεῖνα πού πιστεύομεν ὅτι ἔχουν λυθῆ. Ἄλλωστε, τὰ ἀγαθὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα δὲν ὀφείλονται ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον εἰς τὴν μείωσιν τῶν φορολογιῶν. Ἡ σταθερότης τῶν τιμῶν, ἐπὶ παραδείγματι, ὀφείλεται κατὰ σημαντικὸν ποσοστὸν εἰς τὴν πεφωτισμένην οἰκονομικὴν διαχείρισιν καὶ τὴν ἠθικὴν μετριοπάθειαν τῶν ἡγετῶν τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τῶν ἐργατικῶν ὀργανώσεων. Ἐκ τῶν ὑφισταμένων, πάντως, ἐνδείξεων καταδεικνύεται ὅτι μέχρι τῆς στιγμῆς ἡ νέα οἰκονομικὴ πολιτικὴ δὲν προεκάλεσε κανένα ἀπὸ τὰ τραγικὰ ἀποτελέσματα πού προέλεγον οἱ ἀντιπολιτευόμενοι, ἐνῶ συγχρόνως ὑφίστανται χαρακτηριστικὰ σημεῖα ὅτι ἡ νέα πολιτικὴ ἔχει ἐπιφέρει πολλὰ καλὰ ἀποτελέσματα.

Ἐὰν τελικῶς τὸ πείραμα ἀποδώσῃ ὅσα ἀναμένεται ὅπως ἀπὸ τοῦδε φαίνεται, θὰ ἀποτελέσῃ αἴτιον μεταβολῆς τῆς φορετεχνικῆς ἐννοείας. Δὲν ταυτίζεται πλέον μὲ τὴν ἔννοιαν τῆς ἀνάγκης ἰσοσκελίσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ κατ' ἔτος ἢ ἔστω κάθε δύο ἔτη. Θὰ σημαίνῃ μάλιστα ὅτι σκοπὸς καὶ καθῆκον εἶναι νὰ ἰσορροπῆται ἡ ζήτησις μὲ τὸ ἐργατικὸν δυναμικὸν καὶ τοὺς πόρους τῆς χώρας εἰς ἐπίπεδον πού νὰ παρέχῃ ἐπαρκῆ, ἀλλ' ὄχι καὶ ὑπερβολικήν, ἀπασχόλησιν τόσον τοῦ κεφαλαίου ὅσον καὶ τῆς ἐργασίας.

Μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς νέας γενεᾶς ἡ ἔννοια αὐτὴ τῆς φορολογικῆς πληρότητος θὰ γίνῃ ἀποδεκτὴ ὡς πράγματι ὀρθόδοξος καὶ συντηρητική.

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗΝ ΤΙΜΑ ΤΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ κ. Π. Α. ΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ

Ὁ λογοτεχνικὸς συνεργάτης τῆς ἀθηναϊκῆς ἀπογευματινῆς ἐφημερίδος «Ἔθνος» γράφει:

«Ἀπὸ τὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες μεταδίδεται, ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς Μορφωτικὸς Σύλλογος «Κύκλος», δημιούργημα δραστηριότητος τῆς πνευματικῆς ὁμογενείας, πού παρακολουθεῖ στενὰ τὴν πνευματικὴ ἐργασία τῶν καλλιτεχνῶν καὶ διανοουμένων τῆς μεγαλουπόλεως μὲ τοὺς 150.000 Ἕλληνας, ἐτίμησε πρὸ ἑβδομάδων τοὺς συμπολίτες του καὶ μέλη του — τὸν καλλιτέχνη καὶ ἠθοποιὸ Φώτη Ἀργυρόπουλο, τὸνζωγράφο Κ. Πουγιάλη καὶ τοὺς λογοτέχνες Π. Χρονόπουλο (γνωστὸ ποιητὴ καὶ συγγραφέα τῶν Πατρῶν ἀπὸ 30ετίας καὶ ἤδη ἐγκατεστημένο στὴν πελοποννησιακὴ πρωτεύουσα) καὶ τὸν ὁμογενῆ λογοτέχνη τοῦ Σικάγου Μιχάλη Χάτσο. Τριακόσιοι καὶ πλέον ἐκλεκτοὶ παράγοντες καὶ διανοούμενοι τοῦ Σικάγου παρέστησαν στὴν ὡραίαν αὐτὴν τελετήν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἔγιναν ὁμιλίες, προσφωνήσεις, ἀντιφωνήσεις κ. ἄ. πρὸς τιμὴν τῶν συμπολιτῶν τους καὶ βραβευομένων. Ἄς σημειωθῆ, ὅτι ἡ πρὸς Χρονόπουλον τιμὴ ἀντανακλᾶ καθ' ὁλοκληρίαν καὶ πρὸς τὴν πόλιν τῶν Πατρῶν, ὅπου τώρα ζῇ καὶ ἀπ' ὅπου κατάγεται καὶ τὴν ὁποίαν τόσον ἔχει ἐξυπηρετήσει μὲ τὸ πολυσχιδὲς ἔργον του— ποιητικὲς συλλογές, ὁμιλίες, ποὺ τυπώθηκαν σὲ βιβλία, ἀφοῦ ἔγιναν ἐκεῖ, στὴν Ἀθήνα, στὸν Πύργο, τὸ Αἴγιο καὶ ἀλλοῦ. Τελευταίως ἀκόμη ὁ Π. Χρονόπουλος ἀφιέρωσε δύο ὁμιλίες του γιὰ τὴν Πάτρα, ἤδη δὲ ἑτοιμάζει μιὰ ποιητικὴ συλλογή, ποὺ θὰ τυπωθῆ τὸν χειμῶνα».

Η ΕΞΕΓΕΡΣΙΣ ΤΗΣ ΒΑΡΣΟΒΙΑΣ

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΚ ΤΗΣ 1ης ΣΕΛΙΔΟΣ

χίαι εἶχαν καταστραφῆ τελείως καὶ ὅτι ὁλόκληρος ἡ μετωπικὴ γραμμὴ κατὰ τὴν φᾶσιν ἐκείνην ἐκρατεῖτο ἀπὸ τὰς ἐλαχίστας διεσκορπισμένας μονάδας, τὰ ὑπολείμματα τῶν ἄλλοτε ἐνδόξων στρατιῶν τοῦ Χίτλερ πού προσπαθοῦσαν νὰ ἀπαγκιστρωθοῦν καὶ νὰ ὑποχωρήσουν πρὸς δυσμάς, πέραν τοῦ Βιστούλα πού ἀποτελοῦσε τὸ μοναδικὸν φυσικὸν κώλυμα διὰ τοὺς Ρώσους.

Εἰς τὴν Πολωνίαν εἶχεν ὀργανωθῆ ἄρτιον σύστημα ἀντιστάσεως κατὰ τοῦ κατακτητοῦ τοῦ ὁποίου ὀπονδυλικὴ στήλη ἦταν ὁ λεγόμενος «στρατὸς τοῦ ἐσωτερικοῦ», μὲ διοικητὴν τὸν στρατηγὸν Μπὸρ Κομορόφσκυ. Ὁ στρατὸς αὐτὸς ἦταν καλὰ ἐξωπλισμένος μὲ ἐλαφρὰ γερμανικὰ ὅπλα πού εἶχαν προμηθευθῆ ἀπὸ ἐχθρικὰς ἀποθήκας πού ἐκυρίευσε, κατὰ καιρούς. Πειθαρχημένος καὶ ἐνθουσιώδης ὁ στρατὸς τοῦ Κομορόφσκυ πού ὑπελογίζετο εἰς 50.000 ἄνδρας περίπου ἤρχισε συστηματικὴν δρᾶσιν ἐναντίον τῶν Γερμανῶν μόλις τὰ σοβιετικὰ στρατεύματα εἰσῆλθαν εἰς τὸ πολωνικὸν ἔδαφος. Κατέστρεφε γεφύρας, ἐπετίθετο αἰφνιδιαστικὰ ἐναντίον τῶν ὑποχωρούντων Γερμανῶν καὶ γενικὰ κατέβαλε κάθε δυνατὴν προσπάθειαν, ὅπως διευκολύνῃ τὴν προέλασιν τῶν σοβιετικῶν στρατευμάτων. Εἰς τὴν ἀρχὴν οἱ Ρῶσοι διοικηταὶ τῶν μονάδων ἐδέχοντο εὐχαρίστως τὴν συμπαράστασιν αὐτὴν τοῦ πολωνικοῦ στρατοῦ τοῦ ἐσωτερικοῦ. Ὑπάρχουν μάλιστα καὶ πάμπολλες περιπτώσεις πού Σοβιετικοὶ ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ ἐξεφράσθησαν εἰς ἡμερησίας διαταγάς των, ἐνθουσιωδῶς διὰ τὴν πολεμικὴν δρᾶσιν τῶν ἀνδρῶν τοῦ στρατηγοῦ Κομορόφσκυ. Ἀργότερα ὅμως ἡ στάσις τῶν Ρώσων μετεβλήθη αἰφνιδίως προφανῶς ἔπειτα ἀπὸ διαταγὰς πού ἔλαβαν ἀπὸ τὴν πολιτικὴν ἡγεσίαν. Συγκεκριμένα, οἱ Ρῶσοι διοικηταὶ τῶν μονάδων ἀπηγόρευσαν τὴν ἀνεξάρτητον δρᾶσιν τοῦ πολωνικοῦ στρατοῦ καὶ ἐφέροντο ψυχρὰ πρὸς τοὺς ἀξιωματικούς του. Εἰς μερικὰς μάλιστα περιπτώσεις καὶ ὑπὸ διάφορα προσχήματα συνέλαβαν ὁλοκλήρους σχηματισμοὺς μὲ τοὺς ἀξιωματικούς των καὶ τοὺς ἔστειλαν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως.

ΔΙΑΤΙ ΑΠΕΤΥΧΕΝ Η ΕΞΕΓΕΡΣΙΣ

Φυσικὰ ὁ Κομορόφσκυ καὶ ὁ βοηθός του στρατηγὸς Μόντερ ἐπληροφορήθησαν τὰ γεγονότα αὐτά, ἀλλὰ ἀπέφυγαν νὰτοὺς δώσουν βαθυτέραν σημασίαν. Ἀπορροφημένοι, ὅπως ἦσαν, εἰς τὸ ἔργον τῆς ταχείας ἀπελευθερώσεως τῆς πατρίδος των, δὲν ἠμποροῦσαν ποτὲ νὰ φανταστοῦν ὅτι ἡ στρατιωτική των συνδρομὴ θὰ ἠνώχλη τὴν σοβιετικὴν πολιτικὴν ἡγεσίαν. Φυσικά, ἡ ἐλαφρότης αὐτὴ ἐκ μέρους των θὰ ἐγίνετο ἀργότερα ἡ ἀφορμὴ νὰ ἀποτύχῃ καὶ νὰ πνιγῆ εἰς τὸ αἷμα ἡ ἐξέγερσις τῆς Βαρσοβίας. Διὰ τὴν ὥραν πάντως, δὲν ἐτίθετο θέμα σχέσεων τῶν Πολωνῶν πατριωτῶν μὲ τοὺς προελαύνοντας Ρώσους, πού εἶχαν κάθε λόγον νὰ τοὺς θεωροῦν ὡς ἀπελευθερωτάς.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Κομορόφσκυ καὶ οἱ στενοί του συνεργάται εἶχαν διαπιστώσει ὅτι οἱ Γερμανοὶ προήσπιζαν μὲ λύσσαν κάθε μεγάλο ἀστικὸ κέντρο, πού ἦταν ταὐτοχρόνως καὶ συγκοινωνιακὸς κόμβος. Ἔτσι, ὅλαι αἱ πρὸς ἀνατολὰς ἀξιόλογοι πόλεις ἀνακατελήφθησαν ἀπὸ τοὺς Ρώσους ἔπειτα ἀπὸ ἀγρίας ὁδομαχίας μὲ ἀποτέλεσμα νὰ μεταβληθοῦν εἰς σωροὺς ἐρειπίων. Ὅταν ἐπλησίαζαν τὰ σοβιετικὰ στρατεύματα πρὸς τὴν Βαρσοβίαν οἱ Γερμανοὶ ὠχύρωναν μὲ κάθε διαθέσιμο μέσο τὴν πόλιν καὶ τὴν μετέβαλλαν βαθμιαίως εἰς ἀληθινὸν φρούριον. Ὅλα αὐτὰ μαρτυροῦσαν ὅτι οἱ Γερμανοὶ ἦσαν ἀποφασισμένοι νὰ ἀγωνισθοῦν σκληρὰ διὰ τὴν Βαρσοβίαν, ἡ πτῶσις τῆς ὁποίας θὰ ἤνοιγε διὰ τοὺς προελαύνοντας Ρώσους διάπλατα τὰς πύλας πρὸς τὴν ἀνατολικὴν Πρωσσίαν. Θὰ πολεμοῦσαν, λοιπόν, ἄγρια οἱ χιτλερικοὶ μέσα εἰς τοὺς δρόμους τῆς μαρτυρικῆς πολωνικῆς πρωτευούσης, ἀδιαφοροῦντες ἂν θὰ τὴν ἰσοπέδωναν καὶ θὰ τὴν μετέβαλαν εἰς ἀπλῆν γεωργικὴν ἔκτασιν. Διότι ἡ Βαρσοβία, ἔπειτα ἀπὸ τὰς σκληρὰς μάχας κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1939 καὶ ἀπὸ τὰς ὁδομαχίας τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1943, ὁπότε ἰσοπεδώθη ἀπὸ τὸ Στρόοπ ἡ ἑβραϊκὴ συνοικία, τὸ περίφημο Γκέττο, ἦτανμετὰ τὸ Στάλιγκραντ, ἡ πιὸ τραυματισμένη πόλις τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου. Ἐὰν, λοιπόν, ἐδέχετο τώρα καὶ νέο βαρύτερο πλῆγμα, θὰ ἐκινδύνευε νὰ σβήσῃ ὁλότελα ἀπὸ τὸν χάρτην.

Αὐτὰ ἐσκέφθη ὁ Κομορόφσκυ μὲ τοὺς ἐπιτελεῖς του καὶ ἐπῆραν τὴν βαρυσήμαντον ἀπόφασιν νὰ σώσουν τὴν πρωτεύουσάν των, ἐξεγειρόμενοι ἐκ τῶν ἔνδον καὶ ἐκδιώκοντες τοὺς Γερμανούς. Μέσα εἰς τὴν Βαρσοβίαν ἦσαν συγκεντρωμένοι περὶ τοὺς 40.000 ἄνδρες τοῦ στρατοῦ τοῦ ἐσωτερικοῦ, ὅλοι καλὰ ὡπλισμένοι, ἔστω καὶ μὲ ἐλαφρὰ ὅπλα. Συμφώνως μὲ τοὺς ὑπολογισμούς τῶν ὑπηρεσιῶν ἐπιμελητείας, ὑπῆρχαν τρόφιμα καὶ πυρομαχικὰ διὰ 10 περίπου ἡμέρας. Ἦσαν ὑπεραρκετὰ διότι, ἐν τῷ μεταξύ, θὰ κατέφθαναν οἱ Ρῶσοι, οἱ ὁποῖοι, ὅπως εἴπαμε καὶ ἀλλοῦ, εὑρίσκοντο εἰς τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Βιστούλα. Τὸ πραξικόπημα αὐτὸ τοῦ Κομορόφσκυ δὲν ἐπρόκειτο νὰ περισώσῃ μονάχα τὴ πολωνικὴν πρωτεύουσαν ἀπὸ τὴν καταστροφὴν καὶ ἀπὸ τὴν μανίαν τοῦ κατακτητοῦ. Θὰ εἶχεν, ἐπὶ πλέον, καὶ γενικώτερα στρατηγικὰ ἀποτελέσματα διὰ τὰς ἐπιχειρήσεις εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέτωπον. Ἡ Βαρσοβία εὑρίσκετο εἰς τὰ μετόπισθεν τοῦ προκεχωρημένου γερμανικοῦ μετώπου. Ἀπὸ τὴν πόλιν αὐτὴν διήρχοντο αἱ μεγαλύτεραι ὁδικαὶ καὶ σιδηροδρομικαὶ ἀρτηρίαιπρὸς ἀνατολὰς διὰ τῶν ὁποίων ἀνεφοδιάζοντο τὰ μαχόμενα εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Βιστούλα γερμανικὰ στρατεύματα. Ἐάν, λοιπόν, κατελαμβάνετο αἰφνιδιαστικά, αἱ ἐχθρικαὶ αὐταὶ δυνάμεις θὰ ἀπεκόπτοντο τελείως ἀπὸ τὰς βάσεις των καὶ θὰ ἦσαν ὑποχρεωμέναι νὰ παραδοθοῦν. Ὥστε τὸ σχέδιον τοῦ Κομορόφσκυ δὲν ἐξυπηρετοῦσε μονάχα τοὺς Πολωνοὺς πατριώτας, ἀλλὰ καὶ τοὺς Ρώσους, τῶν ὁποίων θὰ διηυκόλυνε τὴν προέλασιν πρὸς τὸ Βερολῖνον.

Ἀμέσως, εἰδοποιήθη σχετικῶς καὶ ἡ πολωνικὴ κυβέρνησις τοῦ Λονδίνου, διὰ τοῦ ἐν Βαρσοβίᾳ πολιτικοῦ της ἐκπροσώπου, ὁ ὁποῖος ἐκλήθη καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὰς συσκέψεις τοῦ στρατιωτικοῦ ἡγέτου. Τὰ μέλη τῆς κυβερνήσεως ἔμειναν ἀπολύτως σύμφωνα καὶ ἐξουσιοδότησαν ἐν λευκῷ τὸν Κομορόφσκυ νὰ χειρισθῇ τὸ ὅλον θέμα. Αὐτός, δηλαδὴ θὰ ἀπεφάσιζε πότε θὰ ἤρχιζεν ἡ ἐπανάστασις μὲ βάσιν τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἐπὶ τόπου συνθηκῶν.

ΠΩΣ ΕΞΕΙΛΙΧΘΗΣΑΝ ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Αὐτὰ συνέβαιναν περὶ τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1944. Κατὰ μίαν δὲ περίεργον εἰρωνείαν τῆς τύχης, τὴν 20ην καὶ τὴν 30ὴν Ἰουλίου ὁ ραδιοφωνικὸς σταθμὸς τῆς Μόσχας, εἰς εἰδικὰς ἐκπομπάς του, ἐκάλεσε τοὺς Πολωνοὺς πατριώτας νὰ ἐξεγερθοῦν, νὰ ἐλευθερώσουν τὴν πρωτεύουσά των καὶ νὰ διευκολύνουν τὴν προέλασιν τοῦ ἐρυθροῦ στρατοῦ. Θὰ ἔλεγε κανείς, ὅπως ἐξειλίχθησαν ἀργότερα τὰ γεγονότα, ὅτι ἡ Μόσχα, ἐσκεμμένως παρεκίνει τοὺς Πολωνοὺς πατριώτας νὰ ἀποδυθοῦν εἰς μίαν περιπέτειαν ἡ ὁποία θὰ εἶχε δραματικὰς συνεπείας δι' αὐτοὺς τοὺς ἰδίους καὶ διὰ τὴν Βαρσοβίαν. Διότι αἱ ἐκπομπαὶ αὐταί τοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ τῆς σοβιετικῆς πρωτευούσης, εἶχαν ἀποφασιστικὴν σημασίαν διὰ τὰ σχέδια τῶν ἡγετῶν τῆς ἐξεγέρσεως. Πολλοί, δηλαδὴ, πιστεύουν ὅτι ὁ Κομορόφσκυ πιθανὸν νὰ μὴ ἔδινε τὸ σύνθημα τῆς ἐπαναστάσεως, ἐὰν δὲν ἐνεθαρρύνετο κατὰ τὸν τρόπον αὐτὸν ἀπὸ τοὺς Ρώσους. Πάντως εἰς τὰ ἀπομνημονεύματά του, δὲν ξεκαθαρίζει τὸ σημεῖον αὐτό, ἀλλὰ ὑπογραμμίζει τὸν σημαντικὸν ρόλον ποὺ ἔπαιξαν εἰς τὰς ἀποφάσεις του αἱ ἐπίσημοι ἐκεῖναι παροτρύνσεις τῆς Μόσχας.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, τὸ ἀπόγευμα τῆς 31ης Ἰουλίου συνεκροτήθη νέα μεγάλη σύσκεψις. Εἰς αὐτήν, ἐκτὸς τῶν στρατηγῶν Κομορόφσκυ καὶ Μόντερ, παρίσταντο ὁ πολιτικὸς ἐκπρόσωπος τῆς ἐξορίστου πολωνικῆς κυβερνήσεως καὶ οἱ κυριώτεροι διοικηταὶ τοῦ στρατοῦ τοῦ ἐσωτερικοῦ. Ὁ Κομορόφσκυ ἀνέπτυξε τὴν κατάστασιν ὅπως ἐνεφανίζετο γενικὰ καὶ κατέληξε μὲ τὴν βαρυσήμαντον δήλωσιν ὅτι τὴν ἐπομένην, τὴν 1ην Αὐγούστου δηλαδὴ καὶ εἰς τὰς 5 τὸ ἀπόγευμα θὰ ἤρχιζεν ἡ ἐπανάστασις. Κανεὶς δὲν διεφώνησε μὲ τὸν ἀρχιστράτηγον. Οἱ ἀξιωματικοὶ ἀπεχώρησαν ἐν σπουδῇ, διὰ νὰ δώσουν τὸ σύνθημα τοῦ συναγερμοῦ εἰς τὰς μονάδας κρούσεως τῶν ἐπαναστατῶν. Ὁ Κομορόφσκυ συνέστησεν ἄκραν ἐχεμύθειαν, ὑπογραμμίσας ὅτι ὁ αἰφνιδιασμὸς τοῦ ἐχθροῦ θὰ ἔπαιζε βασικὸν ρόλον διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ τολμηροῦ ἐγχειρήματος. Ὅλοι οἱ ἐπαναστάται θὰ ἔφερον ἀσπροκόκκινα περιβραχιόνια, τὰ ὁποῖα θὰ ἐχρησίμευαν ὡς διακριτικά. Ἀπηγορεύθη εἰς οἱονδήποτε νὰ μετάσχῃ τῶν ἐπιχειρήσεων χωρὶς τὸ περιβραχιόνιον αὐτό, ποὺ ἔδιδεν εἰς τὰς δυνάμεις τοῦ Κομορόφσκυ τὴν ἰδιότητα τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ, ἀπολαμβάνοντος τῶν εὐεργετημάτων τῶν διεθνῶν νόμων διεξαγωγῆς τοῦ πολέμου.

Κατὰ τὸν ἤρεμον αὐτὸν τρόπον ἐλήφθη ἡ ἀπόφασις διὰ τὸ συγκλονιστικώτερον ἐπεισόδιον τοῦ πολέμου, τὸ ὁποῖον ἐπὶ 70 συνεχεῖς ἡμέρας ἔκαμεν τὸν κόσμον ὁλόκληρον νὰ κρατῇ τὴν ἀναπνοήν του ἀπὸ ἀγωνίαν. Ἕνα ἐπεισόδιον ποὺ ἰσοπέδωσε τὴν Βαρσοβίαν καὶ τὴν ἐτοποθέτησε μεταξὺ τῶν πόλεων ἐκείνων, ποὺ ἐδημιούργησαν ὁλόκληρον ἱστορίαν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς τελευταίας παγκοσμίου συρράξεως. Οἱ κάτοικοι τῆς μαρτυρικῆς πολωνικῆς πρωτευούσης ἐπερνοῦσαν τὴν τελευταίαν κάπως ἤρεμον νύκτα. Αὔριον θὰ ἐκαλοῦντο νὰ παραστοῦν μάρτυρες ἢ νὰ συμμετάσχουν εἰς τὴν ἀγριωτέραν σύγκρουσιν μεταξὺ δύο λαῶν, ποὺ ἀλληλοεμισοῦντο θανάσιμα.

ΑΥΡΙΟΝ: Ἀρχίζει ἡ ἐξέγερσις.

Η ΦΡΙΚΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Ο ΔΗΜΙΟΣ

τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΑΙΜΑΤΟΣ

77ον

Ἡ περίοδος αὐτή, πού ἀρχίζει ἀπὸ τὰ τέλη Ἀπριλίου 1794, εἶναι ἡ τυραννικώτερη ὅλης τῆς Ἐπαναστάσεως. Ὅ,τι ἰδίως τὴν χαρακτηρίζει, εἶναι ἡ ἔνταση τῆς δράσεως τῆς ἀστυνομίας καὶ τῆς λογοκρισίας.

Πολλάκις βουλευταὶ συλλαμβάνονται ἐπὶ τοῦ βήματος τῆς Συνελεύσεως, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ λόγου των, διότι εἶχαν τὴν ἀπρονοησίαν νὰ ἐκδηλώσουν τὴν δυσφορίαν τῶν διὰ τὴν κρατοῦσαν κατάστασιν.

Ἡ λογοκρισία ἀποφασίζει νὰ ἠθικοποιήσῃ τοὺς πολίτας καὶ ἀπαγορεύει τὴν κυκλοφορίαν ὅλων τῶν θρησκευτικῶν βιβλίων, διότι αὐτά, ὅπως λέγει, «ἐξάπτουν τὸν μυστικισμὸν τῶν ἀπλοϊκῶν». Συγχρόνως ὅμως ἀπαγορεύει καὶ τὰ μὴ θρησκευτικοῦ περιεχομένου βιβλία, διότι αὐτὰ θὰ ἠδύναντο νὰ ἀνηθικοποιήσουν τοὺς ἀναγνῶστας των.

Ἔτσι δὲν ὑπάρχει βιβλίον, τοῦ ὁποίου νὰ ἐπιτρέπεται ἡ κυκλοφορία.

Τὸ χειρότερον ὅμως πλῆγμα, ὑπέστη τὸ θέατρον. Κανένα ἔργον, μὲ οἱανδήποτε ὑπόθεσιν, εἴτε σύγχρονον, εἴτε ἱστορικόν, δὲν ἐπετρέπετο νὰ